

Preot Dr. SABIN VERZAN

SFÂNTUL APOSTOL ANDREI

Carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte

DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

BASILICA
BUCUREȘTI - 2016

CUPRINS

NOTĂ EDITORIALĂ 5

PRELIMINARII 9

PARTEA ÎNTÂI

SFÂNTUL ANDREI, UCENIC ȘI APOSTOL

AL MÂNTUITORULUI

CAPITOLUL I

**VIATA SFÂNTULUI ANDREI ÎNAINTE
DE CHEMAREA LA APOSTOLAT** 17

1. Nașterea, familia, numele 17

2. Ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul 21

CAPITOLUL II

CHEMAREA LA APOSTOLAT 29

1. Cel dintâi chemat 29

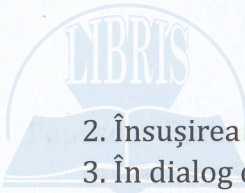
2. Constituirea și lucrarea primilor cinci ucenici
ai Domnului 41

3. Chemarea definitivă în rândul ucenicilor lui Iisus ... 53

CAPITOLUL III

APOSTOL AL DOMNULUI 65

1. Chemarea la apostolat 65

2. Însușirea învățăturii evanghelice 68
3. În dialog direct cu Mântuitorul 79

CAPITOLUL IV

ÎNZESTRAREA CU PUTEREA ȘI HARUL PREOȚIEI APOSTOLICE 91

1. Înzestrarea cu puterea de a face minuni 91
2. Înzestrarea cu puterea de a lega
și a dezlega păcatele 95
3. Preoția săvârșirii Sfintei și Dumnezeieștii
Euharistii 100
4. Preoția rugăciunii atotbiruitoare 101

CAPITOLUL V

TRIMITEREA SFINȚILOR APOSTOLI LA PROPOVĂDUIRE 105

1. Destinația universală a Evangheliei 105
2. Sfinții Apostoli în fața poruncii de a propovădui
Evanghelia în toată lumea 109

CAPITOLUL VI

PROPOVĂDUIREA EVANGHELIEI ÎN EPOCA APOSTOLICĂ 115

1. Preliminarii 115
2. Întemeierea Bisericii din Ierusalim,
operă a Sfinților Apostoli 117
3. Dezvoltarea și organizarea Bisericii din Ierusalim 122
4. Școala de slujitori și misionari creștini
de la Ierusalim 132

PARTEA A DOUA

**SFÂNTUL APOSTOL ANDREI ȘI ÎNTEMEIEREA BISERICII
DIN SCIȚIA MICĂ (DOBROGEA)**

CAPITOLUL VII

PROPOVĂDUIREA EVANGHELIEI

ÎN SCIȚIA MICĂ (DOBROGEA) 147

1. Argumente și temeuri nouetamentare 147

2. Bilanțul general al propovăduirii Evangheliei
în epoca apostolică. Legătura acestui bilanț
cu propovăduirea Evangheliei în Sciția 163

3. Lucrarea misionară a Sfântului Apostol Andrei 190

CONCLUZII 219

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 225

TEOGRAFIA CARLOR BIERLOTTI
Întreaga Filozofie nr. 6 (2012), București
Tel: 021 552 51 59, 021 552 51 58, Fax: 021 552 51 60
e-mail: magazin@teograf.ro, www.teograf.ro
www.editionsteograf.ro

CAPITOLUL I

VIATA SFÂNTULUI ANDREI ÎNAINTE DE CHEMAREA LA APOSTOLAT

1. *Nașterea, familia, numele*

În cronologia apostolatului creștin, cel care se bucură de prima informație și prezentare este Sfântul Andrei, care va primi în consecință supranumele de „Cel dintâi chemat” (la apostolat). Avem în vedere, firește, episodul istorisit în *Evanghelia a patra*, potrivit căreia, cel mai nerăbdător dintre contemporanii lui Iisus, de fapt cel mai dornic să-L cunoască nemijlocit pe Acesta, a fost Andrei, unul dintre ucenicii Sf. Ioan Botezătorul (*Ioan 1, 36-40*). Evenimentul primei întâlniri a lui Andrei cu Iisus Hristos, descris în *Evanghelia după Ioan*, i-a adus celui ce avea să devină Apostol numele de Cel dintâi chemat, care marchează primatul cronologic în ceea ce privește contactul personal, conștient și nemijlocit cu persoana lui Iisus Hristos, în raport cu ceilalți Apostoli.

Aceste prezentări, care nu pot fi evitate într-o monografie asupra Sf. Apostol Andrei, nu sunt decât preliminarii la capitolul privind viața acestuia înainte de chemarea la apostolat. Urmează ca, în continuare, să revenim pe larg asupra acestei prime întâlniri dintre Mântuitorul și Sfântul Andrei.

Sfântul Andrei s-a născut, împreună cu fratele său Simon, supranumit și „Chefa” (Petru), în familia lui Iona, după cum ne

informează Sf. Evanghelist Ioan (1, 42) reproducând cuvintele Mântuitorului când l-a întâlnit prima dată pe Sfântul Petru: „Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chefa (ce se tâlcuiește: Petru)” (Ioan 1, 42). De fapt, în patru din cele cinci texte în care se întâlnește numele tatălui celor doi Apostoli, Petru și Andrei (Ioan 1, 42; 21, 15-17), acesta este numit Ioan, provenit din grecescul Ιωάννης, forma grevizată a ebraicului Yohanan, Joannes, în versiunea *Vulgata*. Această formă a numelui tatălui lui Petru și Andrei este susținută de cele mai bune izvoare ale textului grecesc al Noului Testament: papyrusurile 66 (scris în jurul anului 200), 75 (sec. al III-lea), Sinaiticus (manuscris din sec. al IV-lea), Vaticanus (sec. al IV-lea). Forma Iona este susținută de manuscrise, precum: Alexandrinus (sec. al V-lea), Ψ (sec. IX-X), unele traduceri vechi și de manuscrise minuscule.

În această monografie vom păstra forma Iona, pentru că în toate traducerile românești, începând cu cea de la 1648 (Bălgrad, Alba-Iulia) și până la versiunea din 1993-1995, este folosită această formă, dar și pentru că, în cea de-a cincea întrebuintare a acestui nume (*Matei* 16, 17), tatăl celor doi Apostoli frați este Iona. Acest fapt se vede din cuvântul Mântuitorului care-l numește pe Petru „fiul lui Iona” – *Barlōna* („bar” înseamnă în aramaică *fiu*). Când termenul „bar” (fiul) e urmat de numele tatălui, acesta devine, la iudei, numele de familie oficial.

Andrei, ca și fratele său Simon, era originar din Betsaida, cum aflăm tot din Evanghelia Sf. Apostol Ioan: „A doua zi voia să plece în Galileea și a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi. Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru” (Ioan 1, 43-44).

Betsaida, nume derivat din aramaicul *Bet-saida* însemnând *casa peștilor* sau *casa pescuitului*, este o localitate așezată pe

malul lacului Ghenizaret (*Marcu 6, 45*), deci în Galileea, nu departe de Capernaum. După Sfântul Marcu (8, 22, 26), Betsaida era considerat sat, în timp ce, după Sfinții Evangheliști Matei (11, 20-21), Luca (9, 10) și Ioan (1, 44), Betsaida era un oraș. Betsaida este numită „cetatea lui Andrei și Petru”, dar și a lui Filip, un alt Apostol al Domnului (*Ioan 1, 44; 12, 21*). Acesta este unul dintre titlurile de cinste ale Betsaidei, pentru că, altfel, toți Apostolii vor fi numiți, îndeosebi în Iudeea și Ierusalim, galileeni (*Marcu 14, 70; Luca 22, 59; Faptele Apostolilor 1, 11, 2, 7*).

În preajma cetății Betsaida, Iisus a mers, după întoarcerea Sfinților Apostoli din misiunea de probă (*Luca 9, 1-10*), împreună cu aceștia „într-un loc pustiu” (*Luca 9, 10*). În acest loc pustiu, Iisus a fost urmat de mulțimile cărora „le vorbea despre împărăția lui Dumnezeu, iar pe cei care aveau trebuință de vindecare îi făcea sănătoși” (*Luca 9, 11*). Tot aici se va produce și minunea înmulțirii pâinilor și peștilor și săturarea „celor ca la cinci mii de bărbați” (*Luca 9, 14*). După săvârșirea acestei minuni, Mântuitorul i-a trimis pe ucenicii săi „să meargă înaintea Lui, de cealaltă parte, spre Betsaida” (*Marcu 6, 45*). În acest timp, Iisus „s-a dus în munte să se roage” (*Marcu 6,46*). În drum spre Betsaida, având vântul împotriva, ucenicii se chinuiau vâslind. Iisus a venit la ei „umblând pe mare” (*Marcu 6, 48*). Văzându-l, ucenicii s-au tulburat, dar Iisus le-a zis: „Îndrăzniți! Eu sunt; nu vă temeți!” (*Marcu 6, 50*). Suindu-Se în corabie, vântul s-a potolit. Iar Evanghelistul spune: „Și s-a suit la ei în corabie și s-a potolit vântul. Și erau peste măsură de uimiți în sinea lor; căci nu priceuseră nimic de la minunea pâinilor, deoarece inima lor era învârtoșată” (*Marcu 6, 51-52*).

Am istorisit aceste episoade din viața Apostolilor care se produc în legătură cu Betsaida, pentru a se putea constata în

ce măsură acest spațiu geografic ocupă un loc important în procesul complex și de lungă durată al pregătirii ucenicilor Domnului, pentru a putea deveni, în final, Apostoli înzestrați cu harisma preoției apostolice.

Numele *Andrei* (gr. Ἀνδρέας) derivă din grecescul ἀνδρεία, care înseamnă *vitejie, bărbăție*. Este un nume grecesc, deși Sf. Apostol Andrei era iudeu. Acest nume este întâlnit în opera lui Herodot, Plutarh, Pausanias. Acest nume, ca și acela de Filip sau Nicodim, a devenit foarte comun la iudei, sub influența greacă, începând cu secolul al II-lea înainte de era creștină. În *Talmudul* din Ierusalim se vorbește de un rabin numit Andrei.

Ocupația Sf. Apostol Andrei, înainte de a deveni ucenic al lui Isus, era aceea de pescar. Afirmarea se sprijină pe textul care istorisește chemarea oficială la apostolat a lui Andrei și a lui Simon-Petru: „Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni” (*Matei 4, 18-19; Marcu 1, 16*). Pescuitul era ocupația multora dintre locuitorii satelor și cetăților așezate pe țărmul lacului Ghenizaret, numit deopotrivă, Marea Galileei (*Matei 4, 18; Ioan 6, 1*) sau Marea Tiberiadei, după numele orașului Tiberiada (*Ioan 21, 1*). Pescuitul era o ocupație care se transmitea adesea din tată în fiu (*Matei 4, 21-22*).

Dintre cei ce vor deveni Apostoli ai Domnului, mai practicau ocupația de pescari, pe lângă Andrei și Simon-Petru, și Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu (*Matei 4, 21-22*). În timpul activității publice a Mântuitorului și chiar după Înviere, ucenicii Domnului au mai practicat meseria de pescari atunci când era necesar (*Luca 5, 2; Ioan 21, 3*).

Așadar, Andrei și Simon-Petru aveau o situație bună din punct de vedere social în momentul când au fost chemați în rândul ucenicilor Domnului. Faptul este important și trebuie subliniat pentru a cunoaște că ei, ca și fiii lui Zevedeu, renunță la această situație certă, dând curs, dintr-un impuls lăuntric, chemării pe care le-o va adresa Mântuitorul, de a veni în ceata apropiaților Săi. Mai este de subliniat că, în ceata ucenicilor Domnului, nu au fost chemați numai acei bărbați care vor deveni Apostoli, ci și mulți alții din mijlocul cărora vor fi aleși, la timpul potrivit, cei doisprezece (*Marcu 3, 13-14*).

2. Ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul

Când Biserica l-a numit Proroc, Înainte-mergător și Botezător, a definit lucrarea și rolul pe care Sfântul Ioan, fiul lui Zaharia și al Elisabetei (*Luca 1, 13*), le va desfășura în scurta lui existență pământească în legătură cu venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos și cu începutul activității Sale publice. Sfântul Ioan este ultimul și cel mai mare dintre prorocii Vechiului Testament (*Luca 7, 28; Matei 11, 11*), pentru că numai lui i-a fost dat, nu numai să proorocească despre Iisus Hristos, ci să-I și semnaleză prezența în trup, spunând: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (*Ioan 1, 29*) și: „Eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu” (*Ioan 1, 34*). Sf. Ioan Botezătorul a dobândit certitudinea că în Persoana lui Iisus trebuie identificat Unul lui Dumnezeu, Mesia cel vestit de profeți, pentru că i s-a descoperit lui însuși când a fost trimis să botezeze cu apă: „Eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela

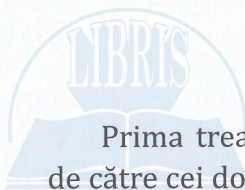
CAPITOLUL IV

ÎNZESTRAREA CU PUTEREA ȘI HARUL PREOȚIEI APOSTOLICE

1. *Înzestrarea cu puterea de a face minuni*

Între ucenicii care au venit la Iisus la începutul activității Sale, fie în grupul primilor cinci, dintre care Cel dintâi chemat este Andrei (*Ioan 1, 37-50*), fie în ceata celor doisprezece, unsprezece după căderea lui Iuda, și cei ce, după Învierea și Înălțarea Domnului, vor fi numiți Apostoli (*Faptele Apostolilor 1, 2*), este o foarte mare diferență.

Din momentul în care devin ucenici ai Domnului, până când vor primi pe deplin harul preoției apostolice, cei doisprezece, care, după căderea lui Iuda Iscarioteanul, vor rămâne unsprezece, vor parcurge nu numai etapele de însușire a învățaturii evanghelice propovăduite de Iisus Hristos, ci și treptele mereu mai înalte ale înzestrării lor cu puteri și harisme care-i vor transforma, treptat, în slujitori întăriți, neînfricați și conștienți ai Evangheliei și ai lui Iisus Hristos. Înzestrarea lor deplină cu harul apostolice și, deci, al preoției apostolice, se va produce numai după Învierea Domnului, „când S-a preaslăvit Iisus” (*Ioan 12, 16*), când Apostolilor li s-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile (*Luca 24, 45*) și când ei vor fi în situația de a fi înțeles toată propovăduirea lui Iisus, când nu vor mai avea de pus nicio întrebare lui Iisus (*Ioan 16, 23*).

Prima treaptă spre primirea harului preoției apostolice de către cei doisprezece este indiscutabil chemarea directă și personală a acestora în rândul celor mai apropiați ucenici ai Domnului, „pe care i-a numit apostoli, ca să fie cu El și să-i trimită să propovăduiască” (*Marcu 3, 14*). Între cei doisprezece, care au fost chemați în rândul celor doisprezece, s-a numărat și Sfântul Andrei, după ce, mai înainte (*Marcu 1, 16-18*), fusese chemat de Iisus însuși în rândul ucenicilor Săi.

Odată cu chemarea adresată lui Petru și Andrei, Mântuitorul îi înștiințează că-i va „face pescari de oameni” (*Matei 4, 19*), ceea ce echivalează cu făgăduința harului apostolic, pentru că „pescari de oameni” este o metaforă care trimite la condiția de apostol.

Prima harismă pe care o primesc cei doisprezece din partea lui Iisus coincide cu momentul în care aceștia sunt aleși și numiți Apostoli. Aceasta este harisma tămăduirii bolilor și a alungării demonilor: „a rânduit pe cei doisprezece, pe care i-a numit apostoli, ca să fie cu El și să-i trimită să propovăduiască, și să aibă putere să vindece bolile și să alunge demonii” (*Marcu 3, 14-15*). Termenul ἐξουσία (*putere, autoritate*), folosit în contextul de mai sus, are și sensul de *harismă*, de *dar special primit de sus*, cu ajutorul căruia, cei ce au intrat în posesia lui pot săvârși fapte minunate, precum alungarea demonilor (*Matei 10, 1; Marcu 6, 7; cf. Luca 9, 1; 10, 9*) sau tămăduirea bolilor și suferințelor (*Matei 10, 1; Luca 9, 1; 10, 9*).

Este de reținut că harisma tămăduirii bolilor și a alungării demonilor este primită de cei doisprezece în legătură cu trimiterea lor la propovăduire, eveniment cu care este și pusă în evidență: „A chemat la Sine pe cei doisprezece și a început să-i trimită doi câte doi și le-a dat putere asupra duhurilor

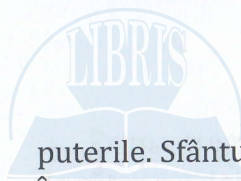
necurate” (*Marcu 6, 7*). Sf. Evanghelist Matei își începe pericopa privind trimiterea celor doisprezece la propovăduirea de probă, precizând: „Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință” (*Matei 10, 1*; cf. *Luca 9, 1*).

În îndrumările pe care Iisus le dă ucenicilor trimiși în misiune de probă, adaugă: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (*Matei 10, 8*; cf. *Luca 10, 9*).

Chiar în această misiune de probă s-a vădit că puterea cu care cei doisprezece fuseseră înzestrați în ce privește vindecarea bolilor și alungarea demonilor s-a manifestat din plin, binevestirea împletindu-se cu săvârșirea de minuni: „Iar ei, plecând, mergeau prin sate binevestind și vindecând pretutindeni” (*Luca 9, 6*). „Și ieșind, ei propovăduiau să se pocăiască. Și scoteau mulți demoni și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau” (*Marcu 6, 12-13*).

Vorbind despre puterea dată celor doisprezece cu prilejul trimiterii lor în misiunea de probă, putere care se va manifesta prin alungarea duhurilor necurate și prin tămăduirea bolilor, Sf. Ioan Gură de Aur notează că cei doisprezece au fost înzestrați cu aceste puteri, deși nu li se dăduse încă Duhul Sfânt (cf. *Ioan 7, 39*). „Atunci cum scoteau duhurile?”, se întreabă dascălul Bisericii, și tot el răspunde: „Prin porunca și puterea lui Iisus Hristos”²². Într-adevăr, câtă vreme Hristos era în trup cu cei doisprezece, aceștia puteau să primească, direct și nemijlocit, de la Învățătorul lor toate darurile și

²² Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Omilie la Matei*, XXXII, 3, col. 689

puterile. Sfântul Duh va fi trimis Sfinților Apostoli în preajma Înălțării Domnului la cer, spre a le fi Mângâietor și înlocuitor al Domnului „în veac” (Ioan 14, 16).

Comentatorii subliniază pe bună dreptate că fiind înzestrați cu puterea pe care au primit-o de la Iisus, privind alungarea duhurilor necurate și darul tămăduirii, cei doisprezece vor fi socotiți de cei ce primesc propovăduirea lor trimiși autorizați ai lui Iisus, Cel ce vindeca orice boală și neputință și alunga demonii. Cei doisprezece vor fi priviți în misiunea în care au fost trimiși ca reprezentanți autorizați ai lui Iisus Hristos.

Puterea lor era puterea lui Iisus. Propovăduirea lor era descoperirea Evangheliei și a lui Iisus Hristos. Deși darul vindecărilor și al alungării duhurilor necurate a fost primit de cei doisprezece cu prilejul trimiterii lor în misiunea de probă, acest dar nu va fi luat de la aceștia, fiindu-le atribuit pentru totdeauna. Dar se va manifesta îndeosebi în legătură cu activitatea misionară desfășurată de cei doisprezece.

În încheierea Evangheliei sale, Sfântul Marcu rezumă: „Iar ei, plecând, au propovăduit pretutindeni și Domnul lucra cu ei și întărea cuvântul, prin semnele care urmau” (Marcu 16, 20). După cum se constată din textul citat, propovăduirea era urmată, în mod obligatoriu, de confirmare prin semne, adică prin minuni. Deși aceste minuni sunt opera lui Iisus Hristos, darul facerii de minuni era inerent preoției apostolice, pentru că niciun Apostol al Domnului aflat în misiune nu va fi lipsit de această harismă (*Faptele Apostolilor* 3, 6; 5, 15-16; 9, 40-41; 19, 12). Mai mult decât atât, și alți misionari creștini, precum diaconul Filip (*Faptele Apostolilor* 8, 6-7) sau „cei ce se risipiseră din cauza tulburării făcute pentru Ștefan” (*Faptele Apostolilor* 11, 19) și care